

disse Bestemmelser ogsaa fandt Anvendelse paa Virksomheder med kontinuerlig Drift. Saaledes som jeg forstod det ærede Medlem, maa jeg vistnok svare Nej. Det maa afhænge af Virksomhedens Art, om Indenrigsministeren kan træffe Bestemmelser, hvorved Arbejdstiden fastsættes til et vist Maksimum. Selve dette, at Virksomheden drives kontinuerlig, er efter Lovforslaget ikke tilstrækkeligt til, at der kan træffes saadanne Bestemmelser. Det afhænger af, om Virksomheden er af den Art, at det maa siges at være sundhedsfarligt for de paagældende, at de arbejde i 12 Timer f. Eks. Og hvis man vilde have, at Bestemmelserne skulde forstaas saaledes, at overalt, hvor der var kontinuerlig Drift, maatte en Arbejder ikke have Arbejde over et vist Antal Timer i Døgnet, saa vilde jeg foretrække, at det blev sagt i selve Loven fremfor at være overladt til Indenrigsministerens Bestemmelse. Men jeg tror dog, at det har sine Betæneligheder, og min Erfaring gaar ud paa, at man i Virkeligheden fra Arbejdernes Side er i Stand til at faa truffet Bestemmelser, der ogsaa for Arbejderne selv ere fuldt ud tilfredsstillende. Dette, at der er en vis Frihed, har, synes jeg, ogsaa set fra Arbejdernes Synspunkt, en vis Fordel. Jeg kan i Forbindelse hermed gøre opmærksom paa, at der i flere Virksomheder er truffet Overenskomster mellem Arbejdere og Arbejdsgivere vedrørende f. Eks. Søndagsarbejde, for Resten Arbejdstiden i det hele, som ikke have været i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Helligdagslovgivningen, hvor Søndagen regnes fra midt om Natten til midt om Natten igen. De paagældende Overenskomster ere derimod gaaede ud paa, at man skulde holde op om Aftenen eller om Morgen og begynde igen om Aftenen eller om Morgen. Fabrikdirektoratet har henledt Ministeriets Opmærksomhed paa, at man der er i Uoverensstemmelse ikke med Fabrikloven, men med Helligdagsloven, og dette har blandt andet været medvirkende til, at der ogsaa i Fabrikloven, i det Forslag, her foreligger, er Bestemmelser, hvorefter det bliver muligt at træffe saadanne Overenskomster mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, som maa siges at være heldigere for de paagældende Arbejdere og Arbejdsgivere, og man har saa foreslaaet, at den Bestemmelse, der nu staar i Helligdagsloven, og som har taget Sigte paa det Forhold, der staar i Forbindelse med Fabrikvirksomheden, skal ophæves.

Jeg tror dermed at have omtalt i alt

Fald de vigtigste af de Punkter, som have været berørte af ærede Medlemmer. Jeg tillader mig at haabe paa, at det trods det noget fremskredne Tidspunkt, paa hvilket Lovforslaget har kunnet forelægges Rigsdagen, dog skulde kunne lykkes at faa det ført igennem allerede i denne Rigsdagsamling.

Bramsen: Selvfølgelig skal det Foredrag, vi have hørt af den højtærede Minister, og alt, hvad han har haft at fremføre, blive gjort til Genstand for en nøjere Overvejelse og Undersøgelse, og han vil kunne stole paa, at vi skulle ikke undlade at tage alt det Hensyn til det, som det fortjener. Naar Ministeren siger, at hvis det er nødvendigt, kan man dispensere for Kvinder i Mejerier om Natten, og da der ikke anvendes Børn i Mejerier, maa det være tilstrækkeligt paa dette Punkt at anvende Renholdelsesloven eller Regulativet, saa behøves Fabrikloven ikke, saa maa jeg for det første gøre opmærksom paa, at det ikke er givet, at det er ganske nødvendigt at anvende Kvinder til Natarbejde og at dispensere fra denne Bestemmelse. For Resten kunde man ogsaa gaa den Vej, som Ministeren selv antydede, nemlig at sætte Hviletiden noget anderledes, ligesom man gør det i England, hvor man kan tage saadanne Bestemmelser i de forskellige Industrier, ligesom det passer. Men jeg har endnu i Dag talt med Landmænd, som sige, at det er slet ikke givet, at det skulde være nødvendigt netop at have Kvinder til at gøre dette Arbejde mellem Klokkerne 4—5 eller 3—5. Det er altsaa ikke mig som Brostensagrær, men det er virkelige Landmænd, der have denne Opfattelse. Men jeg skal dog gøre opmærksom paa, at unge Mennesker mellem 14 og 18 Aar blive heller ikke beskyttede, naar den Maade anvendes. Her er altsaa ikke blot Tale om Kvinder og Børn, men ogsaa om unge Mennesker, og det er maaske netop dem, der blive benyttede her.

Hvad det andet Punkt angaar, som jeg gerne vilde omtale allerede nu, er jeg enig med den højtærede Minister i, at vi skulde helst have Aldersgrænsen 14 Aar gennemført, hvis det var muligt, og det vilde være en lidet ønskelig Udvej at komme til det norske System, som for Resten kun afviger lidt fra vort. Jeg tror imidlertid ikke, at den højtærede Minister har Ret, naar han siger, at det vilde være en højst ubehagelig Stilling for ham selv eller for en Fabrikdirektør, naar de skulde afgøre, hvorvidt der af økonomiske